

A szerkesztőség fekete kokárdái

Ismertem őt már korábban is, hiszen a lovasi szőlő-hegyen együtt szüreteltünk és énekeltünk az őszi napsütésben. De igazán csak akkor ismertem meg, amikor csatlakoztam a Magyar Napló csapatához. Rendkívül jólelkű, segítőkész ember volt, aki önkéntelenül is védte, védelmezte munkatársait. Hat és fél évig dolgoztunk együtt, amely időszak egyik legemlékezetesebb pillanata számomra az volt, amikor szokásos köhögési rohamomat elmulasztotta. Egymással szemben ültünk, beszélgettünk az irodában, és én úgy elkezdtem köhögni, hogy majdnem megfulladtam. Ő csak annyit mondott: „itt kell megnyomni”, s felállt a székéről, odajött hozzám, és a nyakamat megnyomta egy ponton, mire a fuldoklásom varázsszerűen elmúlt. Megköszöntem a spontán segítséget, ő visszaült a helyére, és folytattuk a beszélgetést. Akkor nem tulajdonítottam neki nagy jelentőséget, de hogy már nincs, most szembesülök azzal, hogy ezek után senkitől nem kaphatok ilyen jellegű segítséget. Nélküle ezzel is szegényesebb lett az élet.

Szentmártoni Anikó

Névnapomon kaptam a hírt, hogy János eltávozott közülünk. Az első szomorúság után igyekeztem arra gondolni, hogy mi mindent kaptam azáltal, hogy az elmúlt bő tíz év alatt a munkatársa lehettem. Nem könnyű, hiszen kezdetben csak a hiányát éreztem, különösen, amikor a szobájába lépve rápillantottam íróasztalára, üres székére, a fogason árván lógó kabátjára, kalapjára. Ahogy telik az idő, úgy bukkannak fel bennem az emlékek: egy-egy szó, mozdulat, apró mozzanatok.

Például amikor majd' tizenegy évvel ezelőtt az Írószövetség éttermében felvázolta nekem, hogy mi lenne a dolgom a Naplónál. Kezdetben a könyvterjesztés, majd ahogy telt az idő, egyre bővültek a feladatok. Nem bántam, örültem a bizalmának és annak, hogy munkatársává fogadott. Neki köszönhetem, hogy ma a könyvekkel foglalkozhatok, amiket gyerekkorom óta szeretek.

Később sokszor ültünk együtt a kerek asztal mellett a főszerkesztői szobában, az előttünk álló feladatokról gondolkodva. Vagy szállítottuk a könyveket, folyóiratokat az öreg Volvóval, majd az újabb Fiattal

a városban, közben az irodalmi élet és benne a Napló helyzetéről beszélgetve. Olykor, ha úgy adódott, a házába is behívott, és a délutáni napsütésben a teraszon üldögélve osztotta meg velem gondolatait. Sokat mesélt, és sokat lehetett tanulni Tőle.

Hiába készül rá az ember, a váratlanra nem lehet felkészülni. Mennyi mindent kellett volna még tanulnunk! De észrevétlenül is rengeteg útravalót, útmutatást kaptunk Tőle, és ha erőnket meghaladó problémával kerülünk szembe, a szerkesztőségben mindig arra gondolunk: János most mit tenne? Bízom a jó Istenben, megengedi neki, hogy égi íróasztala mellől most is jelezze nekünk a helyes irányt.

Zsiga Kristóf

Az embernek alapjáratban is remeg kissé a térde, ha első regénye megjelenése előtt áll, s ez természetesen fokozódik, amikor olyan irodalmi tekintély szemé elé kerül (mű és szerző egyaránt), mint Oláh János. Ennek megfelelően többszörösen elfogódottan léptem irodájába, hogy a végső bólintást vagy elutasítást megkapjam. A tekintetében egyszerre láttam szigort, keménységet és barátságos jóindulatot is. Későbbi szerkesztőm kíséretében és ajánlásával érkeztem hozzá, s le mertem volna fogadni, hogy János (akkor nekem még Oláh János úr) nem olvasta kisdéd művemét. Miért is olvasta volna? Láthatóan jól mulatott lányos zavaromon, de nem húzta az időt, hogy kiegészítsen abból. Néhány lényegre törő mondata közül az egyik summázta a többit, ez égett az emlékezetembe, miközben meglepve állapítottam meg, hogy de igen, olvasta a kéziratomat. Így hangzott: *Végül is ez a regény szól valamiről.* Röviden elmélázott, mint ha újra mérlegre tenné, amit mondott, majd hozzáfűzte: *Rendben, mehet.* Nem tette valami magasra a lécet ugye, ennek megfelelően azóta már bőséggel kaptam ennél hangzatosabb dicsérő szavakat. De fontosabbakat – ami életem alakulását illeti – még nem.

Berta Zsolt

Beszéljünk Jánossal! – valahogy minden fontosabb beszélgetés így végződött, és végződik még néha ma is a szerkesztőségben és a kiadóban. Tudni akartuk és akarjuk a véleményét. János egész élete, egész munkássága egy határozott állásfoglalás: Magyarország, a magyarság, a kortárs magyar irodalom, a magyar

és európai valóságot megmutató művészet mellett. Ezért küzdött minden tétével – vagyis: értünk.

Igyekszünk, tesszük mi is a dolgunkat, János, úgy, ahogy mondtad, és ahogy – reményeim szerint – ma is mondanád. Szavadra sokan figyelnek, hiszen szellemiségedet hordozzák magukban, és így mindenütt azok, akik Nálad kezdték irodalmi, szerkesz-

tői pályafutásukat, vagy egyszerűen csak segédkezet nyújtottál nekik, akkor és úgy, amikor és ahogy kellett. Amikor pedig az embernek beszélni támad kedve Veled, hát csak úgy leemeli a polcra a regényeket, a verseket, a köteteket, az életmű más darabjait, vagy beleolvass a Magyar Naplóba: ezekben Te mindig benne leszel.

Nemes Attila

KÓKAI JÁNOS

Trombiták és dobok

Késő van, mondja a beszélgetés közepette barátainak.

Térdére csap, és lassan pakolni kezd.

Bőröndbe teszi életdarabjait.

*Egy sál az ölelések melegével,
kalap, idegen eszmék napszúrása ellen,
bakancs, az Út arrafele göröngyös,
vigyázva kell völgyeket-hegyeket mászni,
ne törjön fel a láb.*

*Köntös, hideg éjszakákra,
ne dermessze meg gondolatait.*

És csak rakja egymásra emlékeit:

*borozások fülledtségét,
hónapok-évek óta várt csókok ízét,
családi kirándulások illatait, egy kutya simogatását,
esős délutánokat, kávé- és szeretkezés-illatú reggeleket,
könyvek mondatait, nyitogatni a szellem ajtaját,
és verseket, a metafizika hajtóműveit.*

*Hegyként tornyosul előtte minden az utazáshoz,
körüllájják rokonok, barátok,
nyomják minden oldalról a koffér fedelét,
de sehogy sem tudják lecsukni.*

Pedig enélkül nem kel Útra.

Inkább itt marad. Szól tanácstalanul.

A fejek lehorgadnak.

*És akkor egy háztömbnyi angyal érkezik,
trombiták és dobok hangja kíséri Őket,
kézen fogják kétfelől – komótosan lépegetve a felhők felé.
Hátranéz, és látja,
egy kis kerub egyensúlyozza utána bőröndjét,
összekacsintanak,
mi még jóban leszünk, cimbora.*